

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра педагогіки, психології та соціальної роботи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-педагогічної
роботи

Марія БОДНАР

09 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

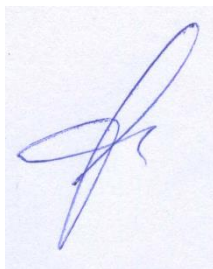
Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 053 Психологія. Кременець, 2021 р. 43 с.

Розробник: Марія Боднар, доцент кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи, кандидат психологічних наук, доцент.

Робочу програму навчальної дисципліни схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від 01.09.2025

В.о. завідувача кафедри

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized capital letter 'M' followed by a smaller capital letter 'J' and a horizontal stroke.

Маріанна Ярощук

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компоненту	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Змістових модулів – 3	Спеціальність: 053 Психологія Освітньо-професійна програма: Психологія	Рік підготовки	
		II	II
Семестр			
III		III	
Лекції			
34 год.		10 год.	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – 1		Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Практичні, семінарські
	34 год.		12 год.
	Лабораторні		
	–		
	Самостійна робота		
	112		158 год.
	Форма контролю: екзамен		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6,2			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – **38/62**

для заочної форми здобуття освіти – **12/88**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу полягає в ознайомленні студентів з основними проблемами соціальної психології, особливостями її категоріального апарату та функціями, з соціально-психологічною характеристикою феноменів спілкування, внутрішньогрупової та міжгрупової взаємодії; із закономірностями психосоціального розвитку та соціалізації індивіда, з основними детермінантами та механізмами соціальної поведінки особистості. У ході викладання освітнього компоненту передбачається з'ясування теоретико-прикладних аспектів соціальної психології. Оволодіння знаннями з курсу забезпечує основи формування психологічної та професійної компетентності майбутнього фахівця.

У змісті запропонованої програми розглянуто основні теоретичні проблеми та концепції соціальної психології, а також прикладні аспекти навчальної дисципліни. Розкрито підходи до розуміння предмету, завдань та функцій соціальної психології. Висвітлено основні соціально-психологічні феномени, їх детермінанти, механізми, динаміку. Основна увага зосереджена на розкритті соціально-психологічних проблем особистості, міжособистісного спілкування, функціонування соціальних груп та міжгрупових відносин.

Програма передбачає такі **форми навчальної роботи**: лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.

Викладання курсу здійснюється з врахуванням знань, умінь, навичок, інших компетентностей здобувачів вищої освіти із курсів загальної психології, історії психології, експериментальної психології з практикумом. Знання основних положень соціальної психології забезпечить успішне оволодіння змістом курсів психології особистості, диференційної психології, основ психодіагностики, психологічного консультування, психокорекції з практикумом, психологічного тренінгу, патопсихології, психотерапії, психологічної реабілітації, етнопсихології та ін.

У результаті вивчення освітнього компоненту здобувач повинен оволодіти такими **компетентностями**:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення, аналізувати власну діяльність.
--------------------------------	--

	ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, здатність до толерантної поведінки. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК 13. Здатність розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати державною мовою у відповідних соціальних та культурних контекстах.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, розуміти походження психічних розладів і психологічних проблем. СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з урахуванням індивідуально-психологічних характеристик. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах **програмних результатів навчання:**

Програмні результати навчання	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання
--	--

	відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
--	---

3. Програма освітнього компоненту

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи соціальної психології

Тема 1. Соціальна психологія як галузь психологічної науки.

Структура соціальної психології. Функції та завдання соціальної психології. Особливості вітчизняної соціальної психології. Причини подвійного статусу соціальної психології. Основні підходи до предмету соціальної психології. Виникнення соціальної психології як самостійної науки.

Тема 2. Основні етапи розвитку соціальної психології. Передумови виникнення і виокремлення соціальної психології в самостійну галузь наукового знання. Соціально-психологічні явища в первісному суспільстві. Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших наук: філософії, мовознавства, антропології, етнографії, археології та ін. Розвиток психології і соціології як «материнських» дисциплін соціальної психології. Взаємозв'язок соціальної психології із соціологією та загальною психологією.

Тема 3. Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт, О.Потебня); народ як головна сила історії; роль мови, релігії, звичаїв, міфів у формуванні свідомості народів. Психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон); примат індивіда над суспільством; психологія натовпу; роль еліти у поведінці юрби. Теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл); роль інстинктів у соціальній поведінці; взаємозв'язок інстинктів та емоцій.

Тема 4. Формування вітчизняної соціальної психології. Етапи становлення вітчизняної соціальної психології. Перший етап – 1920-1950 рр. XX ст. Ідейна боротьба між матеріалістичною та ідеалістичною психологією. Другий етап – 1960-1970 рр. XX ст. Початок розвитку соціальної психології в Україні. Створення кафедри соціальної та педагогічної психології в Київському університеті імені Тараса Шевченка. Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології.

Тема 5. Методологія і методи соціальної психології. Методологічні проблеми в соціальній психології. Методологія як три рівні наукового підходу. Специфіка наукового дослідження соціальної психології. Риси наукового дослідження. Залежні та

незалежні змінні. Вибіркова сукупність індивідів. Репрезентативність вибірки. Валідність методу дослідження. Проблема емпіричних даних в соціальній психології. Кореляційні та експериментальні дослідження. Використання якісних методів дослідження.

Тема 6. Методи соціально-психологічного дослідження. Методи дослідження та методи впливу. Методи збору інформації та методи обробки інформації. Основні методи: спостереження, експеримент. Спостереження як збір даних про відкриту поведінку; риси, види, одиниці спостереження, опис значущих ситуацій. Експеримент, види, етапи, особливості проведення. Методи соціометрії і референтометрії. Додаткові методи: опитування, метод вивчення документів, «контент-аналіз», метод групової оцінки особистості, метод «case study», тестування, методи активного впливу на особистість.

Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості та спілкування

Тема 7. Проблема особистості в соціальній психології. Загальна характеристика соціально-психологічних аспектів феномену особистості. Індивід, суб'єкт, особистість, індивідуальність. Соціалізація особистості та її соціально-психологічний зміст. Соціалізація особистості у філогенезі та онтогенезі. Етапи соціалізації. Особливості сучасної соціалізації. Ресоціалізація. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації. Адаптація як процес входження у світ людей. Феральні люди. Індивідуалізація як потреба персоналізації. Інтеграція як гармонізація суб'єктно-об'єктних відносин особистості з соціумом.

Тема 8. Особистість у структурі групових відносин. Механізми соціалізації. Наслідування як прагнення до відтворення сприйнятої поведінки інших. Ідентифікація як засвоєння індивідом психологічних рис певної групи. Статеворольова та етнічна ідентифікація. Типи особистостей залежно від вираження маскуліності чи фемінності. Конформізм як зміна поведінки у результаті тиску групи. Форми конформізму. Нонконформізм, негативізм. Статус особистості: авторитет, престиж. Позиція, соціальні настановлення (атитюди).

Тема 9. Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації. Роль сім'ї як інституту соціалізації. Склад сім'ї, способи розв'язання конфліктів, тип суспільства, трудова зайнятість жінки. Функції сім'ї. Значення закладу дошкільної освіти у соціалізації дитини; взаємозв'язок досліджень соціальної психології та психології розвитку. Освітні та соціалізуючі функції закладу загальної середньої освіти. Соціальна диференціація дітей у сфері їх досягнень. Трудовий (професійний) колектив та його роль у самореалізації та самоактуалізації особистості. Причини дезадаптації особистості.

Тема 10. Соціально-психологічна сутність феномену спілкування. Спілкування і комунікація. Види спілкування: міжособистісне, особистісно-групове, міжгрупове; короткочасне, довготривале; завершене, незавершене; безпосереднє, опосередковане. Функції спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Психологічні способи впливу в процесі спілкування: зараження, паніка, навіювання, наслідування, мода, чутки.

Тема 11. Комунікативна сторона спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Види інформації: спонукальна та констатувальна; аксіальна та ретіальна. Ефект впливу інформації на особистість. Засоби спілкування: вербальні та невербальні. Мова і мовлення. Види мовлення: зовнішнє, внутрішнє; усне, писемне; монологічне, діалогічне.

Тема 12. Невербальна комунікація. Оптико-кінетична система знаків (жести,

міміка, пантоміміка). Кінетика. Контакт «очі в очі». Погляд як ключовий елемент невербальної комунікації. Просторо-часова система знаків (проксеміка). Хронотопи. Дистанція (інтимна, персональна, соціальна, публічна); орієнтація (кутове розташування, позиція ділової взаємодії). Паралінгвістична система знаків (вокалізація мовлення); екстралінгвістична система. Дотик. Бар'єри спілкування. «Фільтр» довіри чи недовіри. Фасцинація.

Тема 13. Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування. Інтерація як взаємодія. Сторони взаємодії: внутрішня (змістовна), зовнішня (формальна). Різновиди взаємодії. Диз'юнктивні та кон'юнктивні почуття. Соціальна перцепція як сприймання людини людиною. Взаємопізнання та взаєморозуміння. Егоцентризм. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація (ототожнення), емпатія (співчуття, співпереживання), рефлексія (дзеркальне відображення). Каузальна атрибуція. Установка. Стереотипізація. Ефекти міжособистісного сприймання.

Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп

Тема 14. Поняття соціальної спільноти і соціальної групи. Основні параметри та характеристики групи. Типи соціальних спільнот. Класифікація соціальних груп. Умовна (номінальна) група. Реальна група та умови її виникнення. Малі та великі групи. Психологія малих соціальних груп. Формальні та неформальні відносини в малих групах. Основні підходи в дослідженні малої групи: соціометричний напрямок, групова динаміка, психоаналітичний напрямок, інтеракціоністський напрямок. Класифікація малих соціальних груп.

Тема 15. Психологічна характеристика великих соціальних груп. Види великих груп: організовані, неорганізовані групи. Найважливіші характеристики великих груп. Соціальні класи і прошарки, етнічні групи, гендерні і вікові групи. Соціальна психологія масових явищ. Психологічні особливості натовпу. Різновиди натовпу: випадковий, діючий, конвенційний, експресивний. Натовп і публіка.

Тема 16. Соціально-психологічна характеристика етнічних груп. Етнопсихологія як наука про психологію етнічних груп. Типи етнічних спільнот. Етнічна ідентифікація особистості. Національний характер. Статичні та динамічні характеристики етнічних груп. Психічний склад етносу. Етноцентризм. Поняття модальної та базової особистості. Ментальність. Особливості українського національного характеру.

Тема 17. Динамічні процеси у малій соціальній групі. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму. Нормативний вплив меншості. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності. Групові конфлікти. Різновиди конфліктів. Процес прийняття групового рішення. Феномен «зрушення до ризику». Лідерство і керівництво в малих групах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Кількість годин				
	денна форма здобуття освіти					заочна форма здобуття освіти				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота		лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, методи соціальної психології										
Тема 1. Соціальна психологія як галузь психологічної науки. Структура соціальної психології. Функції та завдання соціальної психології. Особливості вітчизняної соціальної психології. Причини подвійного статусу соціальної психології. Основні підходи до предмету соціальної психології. Виникнення соціальної психології як самостійної науки.	10	2	2		6	41	2	2		37
Тема 2. Основні етапи розвитку соціальної психології. Передумови виникнення і виокремлення соціальної психології в самостійну галузь наукового знання. Соціально-психологічні явища в первісному суспільстві. Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших наук: філософії, мовознавства, антропології, етнографії, археології та ін. Розвиток психології і соціології як «материнських» дисциплін соціальної психології. Взаємозв'язок соціальної психології із соціологією та загальною психологією.	10	2	2		6					
Тема 3. Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт, О.Потебня); народ як головна сила історії; роль мови, релігії, звичаїв, міфів у формуванні свідомості народів. Психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон); примат індивіда над суспільством; психологія	11	2	2		7					

натовпу; роль еліти у поведінці юрби. Теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл); роль інстинктів у соціальній поведінці; взаємозв'язок інстинктів та емоцій.									
Тема 4. Формування вітчизняної соціальної психології. Етапи становлення вітчизняної соціальної психології. Перший етап – 1920-1950 рр. XX ст. Ідейна боротьба між матеріалістичною та ідеалістичною психологією. Другий етап – 1960-1970 рр. XX ст. Початок розвитку соціальної психології в Україні. Створення кафедри соціальної та педагогічної психології в Київському університеті імені Тараса Шевченка. Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології.	10	2	2		6				
Тема 5. Методологія і методи соціальної психології. Методологічні проблеми в соціальній психології. Методологія як три рівні наукового підходу. Специфіка наукового дослідження соціальної психології. Риси наукового дослідження. Залежні та незалежні змінні. Вибіркова сукупність індивідів. Репрезентативність вибірки. Валідність методу дослідження. Проблема емпіричних даних в соціальній психології. Кореляційні та експериментальні дослідження. Використання якісних методів дослідження.	10	2	2		6	21	1	2	18
Тема 6. Методи соціально-психологічного дослідження. Методи дослідження та методи впливу. Методи збору інформації та методи обробки інформації. Основні методи: спостереження, експеримент. Спостереження як збір даних про відкриту поведінку; риси, види, одиниці спостереження, опис значущих ситуацій. Експеримент, види, етапи, особливості проведення. Методи соціометрії і референтометрії. Додаткові методи:	10	2	2		6				

опитування, метод вивчення документів, «контент-аналіз», метод групової оцінки особистості, метод «case study», тестування, методи активного впливу на особистість.									
Змістовий модуль 2. Соціальна психологія особистості та спілкування									
Тема 7. Проблеми особистості в соціальній психології. Загальна характеристика соціально-психологічних аспектів феномену особистості. Індивід, суб'єкт, особистість, індивідуальність. Соціалізація особистості та її соціально-психологічний зміст. Соціалізація особистості у філогенезі та онтогенезі. Етапи соціалізації. Особливості сучасної соціалізації. Ресоціалізація. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації. Адаптація як процес входження у світ людей. Феральні люди. Індивідуалізація як потреба персоналізації. Інтеграція як гармонізація суб'єктно-об'єктних відносин особистості з соціумом.	11	2	2		7	32	2	2	28
Тема 8. Особистість у структурі групових відносин. Механізми соціалізації. Наслідування як прагнення до відтворення сприйнятої поведінки інших. Ідентифікація як засвоєння індивідом психологічних рис певної групи. Статеворольова та етнічна ідентифікація. Типи особистостей залежно від вираження маскулінності чи фемінності. Конформізм як зміна поведінки у результаті тиску групи. Форми конформізму. Нонконформізм, негативізм. Статус особистості: авторитет, престиж. Позиція, соціальні настановлення (атитюди).	11	2	2		7				
Тема 9. Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації. Роль сім'ї як інституту соціалізації. Склад сім'ї, способи розв'язання конфліктів, тип суспільства, трудова зайнятість жінки. Функції сім'ї. Значення закладу дошкільної освіти у	11	2	2		7				

взаємодія. Сторони взаємодії: внутрішня (змістовна), зовнішня (формальна). Різновиди взаємодії. Диз'юнктивні та кон'юнктивні почуття. Соціальна перцепція як сприймання людини людиною. Взаємопізнання та взаєморозуміння. Егоцентризм. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація (ототожнення), емпатія (співчуття, співпереживання), рефлексія (дзеркальне відображення). Каузальна атрибуція. Установка. Стереотипізація. Ефекти міжособистісного сприймання.	11	2	2		7					
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп										
Тема 14. Поняття соціальної спільноти і соціальної групи. Основні параметри та характеристики групи. Типи соціальних спільнот. Класифікація соціальних груп. Умовна (номінальна) група. Реальна група та умови її виникнення. Малі та великі групи. Психологія малих соціальних груп. Формальні та неформальні відносини в малих групах. Основні підходи в дослідженні малої групи: соціометричний напрямок, групова динаміка, психоаналітичний напрямок, інтеракціоністський напрямок. Класифікація малих соціальних груп.	11	2	2		7	34	2	2		30
Тема 15. Психологічна характеристика великих соціальних груп. Види великих груп: організовані, неорганізовані групи. Найважливіші характеристики великих груп. Соціальні класи і прошарки, етнічні групи, гендерні і вікові групи. Соціальна психологія масових явищ. Психологічні особливості натовпу. Різновиди натовпу: випадковий, діючий, конвенційний, експресивний. Натовп і публіка.	11	2	2		7					
Тема 16. Соціально-психологічна характеристика етнічних груп. Етнопсихологія як наука про психологію етнічних груп. Типи етнічних спільнот. Етнічна ідентифікація особистості. Національний характер. Статичні та динамічні характеристики етнічних груп.	11	2	2		7					

Психічний склад етносу. Етноцентризм. Поняття модальної та базової особистості. Ментальність. Особливості українського національного характеру.									
Тема 17. Динамічні процеси у малій соціальній групі. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму. Нормативний вплив меншості. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності. Групові конфлікти. Різновиди конфліктів. Процес прийняття групового рішення. Феномен «зрушення до ризику». Лідерство і керівництво в малих групах.	11	2	2		7	12	1	2	9
Усього годин	180	34	34		112	180	10	12	158

5.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
1.	Соціальна психологія як галузь психологічної науки	2	2
2.	Основні етапи розвитку соціальної психології	2	
3.	Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології	2	
4.	Формування вітчизняної соціальної психології	2	
5.	Методологія і методи соціальної психології	2	2
6.	Методи соціально-психологічного дослідження	2	
7.	Проблеми особистості в соціальній психології	2	2
8.	Особистість у структурі групових відносин	2	
9.	Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації	2	
10.	Соціально-психологічна сутність феномену спілкування	2	2
11.	Комунікативна сторона спілкування	2	
12.	Невербальна комунікація	2	
13.	Інтерактивна спілкування та перцептивна сторони	2	
14.	Поняття соціальної спільноти і соціальної групи	2	2
15.	Психологічна характеристика великих соціальних груп	2	
16.	Соціально-психологічна характеристика етнічних груп	2	
17.	Динамічні процеси у малій соціальній групі	2	2
Усього		34	12

Плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

Тема: СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Питання для обговорення:

1. Поняття про соціальну психологію.
2. Основні підходи щодо предмету соціальної психології.
3. Структурні складові та функції соціальної психології.
4. Завдання та основні напрямки соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити схему: «Категорії соціальної психології».
2. Заповнити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань».
3. Розробити глосарій основних категорій соціальної психології.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – XXI, 2010. 464 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – XXI, 2010. 464 с.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
8. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

Тема: ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення:

1. Основні етапи розвитку соціальної психології.
2. Донауковий етап у розвитку соціальної психології.
3. Теоретичні передумови виникнення соціальної психології.
4. Зв'язок соціальної психології з іншими галузями наукового знання.

5. Основні напрямки зарубіжної соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Розробити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань».
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів) (можна обрати іншу тему):
 - «Актуальні проблеми сучасної соціальної психології»;
 - «Прикладний характер соціальної психології в сучасних умовах (бізнес, політика, спорт, управління, реклама)»;
 - «Соціально-психологічні явища у первісному суспільстві (психологічне зараження, ритуали, вплив натовпу)»;
 - «Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших галузей».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
4. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
5. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
6. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
8. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 595 с.
9. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.
10. Циба В. Т. Системна соціальна психологія : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

Тема: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ У СТАНОВЛЕННІ

СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення:

1. Перші зарубіжні самостійні соціально-психологічні концепції.
2. Психологія народів (М. Лацарус, Г. Штейнталь, В. Вундт).
3. Психологія мас (Г. Тард, С. Сігеле, Г. Лебон).
4. Теорія інстинктів соціальної поведінки (В. Макдугалл).
5. Сучасні концепції зарубіжної соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем:
—«Порівняльний аналіз соціально-психологічних концепцій: «психологія народів» і «психологія мас»;
—«Спорідненість «теорії інстинктів» В.Макдугулла та психоаналізу З.Фрейда».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.
4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
6. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : НАВС, 2020.
7. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
8. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

Тема: ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення:

1. Розвиток вітчизняної соціальної психології:
 - 1.1. 1920-і рр. XIX століття;
 - 1.2. 1960-70-і рр. XIX століття.
2. Сучасний стан вітчизняної соціальної психології.
3. Перспективи розвитку вітчизняної соціальної психології.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
—Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням

презентаційних матеріалів):

- «Формування вітчизняної соціальної психології»;
- «Суперечливий шлях становлення вітчизняної соціальної психології (з 20-тих рр. минулого століття до сьогодення)»;
- «Сучасні персоналії – соціальні психологи та їх внесок у дослідження проблематики соціальної психології (на вибір)»;
- «Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.
4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
6. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
8. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
9. Савчин М.В. Соціальна психологія. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. освіти. Дрогобич, 2000. 272 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Семінарське заняття № 5 (2 год.)

Тема: МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення:

1. Методологічні проблеми в соціальній психології.
2. Специфіка наукового дослідження в соціальній психології.
3. Характеристика основних етапів дослідження в соціальній психології.
4. Якість соціально-психологічної інформації.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення:
 - «Валідність психологічної методики та її види»;
3. «Психодрама як метод психотерапії»;
4. Розкрити зміст понять: загальна методологія, спеціальна методологія, метод, методика, гіпотеза, надійність, валідність, репрезентативність.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
6. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
7. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
9. Сурякова М.В., Панфілова Г.Б., Скляньська О.В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу) : навчальний посібник (електронне видання) : Дніпро : Середняк Т.К., 2021, 150 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття № 6 (2 год.)

Тема: МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Питання для обговорення:

1. Характеристика основних методів соціальної психології:
 - Спостереження.
 - Експеримент.
 - Соціометрія.
 - Референтометрія.
2. Характеристика допоміжних методів:
 - Опитування.
 - Тестування.
 - Контент-аналіз.
 - Метод «фокус-груп».
 - Метод окремого випадку «case study».
3. Характеристика групи «активних» соціально-психологічних методів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Особливості застосування методу спостереження в соціальній психології»;
 - «Застосування методу контент-аналізу (на прикладі психологічного есе: «Момент щастя», «Вершинне переживання радості», «Мої рівні домагань», «Сенс мого життя»))»;
 - «Психодрама як метод впливу (на прикладі драматичних прийомів: «Програвання самого себе», «Дзеркало», «Двійник (совість)», «Порожній стілець»))».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія.

Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.

4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.

5. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.

6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.

7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.

8. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. Київ : Талком, 2020. 103 с.

9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.

10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття № 7 (2 год.)

Тема: ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Питання для обговорення:

1. Соціально-психологічна природа особистості: людина, індивід, індивідуальність, особистість.
2. Особливості сучасної соціалізації.
3. Характеристика етапів соціалізації.
4. Стадії розвитку особистості в процесі соціалізації: адаптація, індивідуалізація, інтеграція.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити порівняльну таблицю: «Індивід, суб'єкт, індивідуальність, особистість: спільне і відмінне».
4. Підготувати повідомлення на тему: «Соціально-культурне оточення і становлення особистості».
5. Опрацювати наукову статтю (на вибір) та підготувати анотацію:
 - з проблем впливу кризових і стабільних періодів життя особистості на процес її соціалізації;
 - з проблем соціалізації молоді в реаліях війни.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.

4. Копець Л. В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 458 с.

5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.

6. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.

7. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
9. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.
10. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. 2-е вид. Київ : Каравела, 2013. 372 с.

Семінарське заняття № 8 (2 год.)

Тема: ОСОБИСТІСТЬ У СТРУКТУРІ ГРУПОВИХ ВІДНОСИН

Питання для обговорення:

1. Основні механізми соціалізації: наслідування, ідентифікація, конформізм (нонконформізм, негативізм).
2. Поняття про статус особистості.
3. Позиція особистості. Установка як елемент позиції особистості.
4. Поняття ролі в соціальній психології.
5. Установка як елемент позиції особистості. Характерні особливості настановлень.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити кросворд відповідно до термінів: особистість, статус, авторитет, престиж, позиція, роль, лідерство, установка, рольова поведінка, група, влада.
4. Провідні чинники гендерної соціалізації особистості. Інверсія статевих орієнтацій.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
4. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
6. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
7. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
9. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.
10. Титаренко Т.М., Кочубейник О.М., Черемних К.О. Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія. Київ : Мілуніум,

Семінарське заняття № 9 (2 год.)

Тема: ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ІНСТИТУТІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Питання для обговорення:

1. Сім'я як унікальний інститут соціалізації та її функції.
2. Роль закладів дошкільної освіти у соціалізації особистості.
3. Школа та її функції.
4. Трудовий колектив (професійний колектив) та його роль у самоактуалізації особистості.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Розробити схему «Основні інститути соціалізації людини».
4. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Гендерна соціалізація в закладах дошкільної освіти»;
 - «Маскулінні та фемінні культури»;
 - «Рольова амбівалентність особистості».

Рекомендована література

1. Боднар М.Б., Маннапова К.Р., Вдовіченко О.В., Долга Т.О. Психологічні ресурси особистості як чинники виходу із складних життєвих обставин *Наукові перспективи*. Серія «Державне управління», серія «Право», серія «Економіка», серія «Педагогіка», серія «Психологія», серія «Медицина». № 9 (63). Київ, 2025. С 1403–1417.
2. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
3. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
5. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
8. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №10 (2 год.)

Тема: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ СПІЛКУВАННЯ

Питання для обговорення:

1. Структурні компоненти спілкування. Характеристика рівнів спілкування.
2. Функції спілкування та їх особливості.

3. Види спілкування.
4. Форми спілкування: бесіда, переговори, розмова по телефону, збори.
5. Психологічні способи впливу в процесі спілкування: зараження, паніка, навіювання, наслідування, мода, чутки.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Розробити термінологічний словник до теми
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Ділове спілкування та форми обговорення ділових проблем»;
 - «Особливості міжнародного спілкування»;
 - «Мистецтво правильно мислити і говорити».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Вашека Т. В., Гічан І. С. Психологія спілкування : навч.-метод. комплекс для студентів ВНЗ. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2006. 183 с.
3. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
4. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.
5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
8. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
9. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.
10. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 458 с.

Семінарське заняття №11 (2 год.)

Тема: КОМУНІКАТИВНА СТОРОНА СПІЛКУВАННЯ

Питання для обговорення:

1. Проблема спілкування в різних наукових парадигмах.
2. Функції спілкування та їх особливості. Види та рівні спілкування.
3. Механізми психологічного впливу в процесі спілкування.
4. Спілкування як комунікативний процес.
5. Закономірності вербальних засобів спілкування: мова, культура говоріння, уміння слухання. Види слухання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.

3. Підготувати повідомлення на одну із тем (з використанням презентаційних матеріалів):

- «Засоби маніпуляції у процесі міжособистісної взаємодії»;
- «Особливості міжнародного спілкування»;
- «Стратегії досягнення комунікативної мети».

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
4. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
6. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
7. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
8. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №12 (2 год.)

Тема: НЕВЕРБАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ

Питання для обговорення:

1. Психологічні особливості невербальної комунікації.
2. Системи невербального впливу: погляд; паралінгвістична та екстралінгвістична системи; просторово-часова система; контакт «очі в очі»; дотик.
3. Дистанції спілкування: інтимна, особиста, соціальна, публічна.
4. Бар'єри спілкування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Розробити термінологічний словник до теми.
2. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Жести і пози в міжособистісній взаємодії»;
 - «Значення міміки в практиці людської взаємодії».
3. Опрацювати наукову статтю з проблем психологічних особливостей комунікативних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні; підготувати анотацію

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія :

навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.

4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – XXI, 2010. 464 с.

5. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.

6. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.

7. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.

8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

9. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

10. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 223 с.

Семінарське заняття №13 (2 год.)

Тема: ІНТЕРАКТИВНА ТА ПЕРЦЕПТИВНА СТОРОНИ СПІЛКУВАННЯ

Питання для обговорення:

1. Інтеракція як аспект спілкування. Сторони інтерактивної взаємодії.
2. Види взаємодії та їх характеристика . Форми поведінки особистості міжособистісної взаємодії.
3. Особливості процесів міжособистісного пізнання.
4. Ідентифікація як механізм пізнання. Види ідентифікації за З. Фройдом.
5. Емпатія як механізм міжособистісної перцепції. Форми емпатії.
6. Особливості егоцентризму як механізму перцепції.
7. Рефлексія як перцептивний механізм.
8. Стереотипізація як механізм міжособистісного пізнання. Види стереотипів.
9. Характеристика каузальної атрибуції. Типи атрибуцій.
10. Ефекти соціальної перцепції.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Опрацювати наукову статтю з проблем (на вибір):
 - процес каузальної атрибуції;
 - толерантність і емпатія як специфічні риси комунікативних процесів міжкультурного дискурсу.
4. Розробити таблицю «Механізми соціальної перцепції».
5. Запропонувати прийоми емпатійного ставлення до оточуючих людей.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Власова О.І., Ніконенко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління : Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 398 с.
3. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
4. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – XXI, 2010. 464 с.
6. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
7. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
8. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
9. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 216 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №14 (2 год.)

Тема: ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ

Питання для обговорення:

1. Поняття групи в соціальній психології. Ознаки соціальної групи.
2. Концепції дослідження групи у зарубіжній та вітчизняній психології.
3. Функції групи.
4. Параметри, що характеризують групу як цілісність (зміст діяльності, склад групи, структура, групові процеси).
5. Класифікація груп та їх характеристика:
 - за чисельністю (велика, мала);
 - за мірою опосередкованості (умовна, реальна);
 - за тривалістю взаємодії (тимчасова, постійна);
 - за суспільним статусом (формальна, офіційна; неформальна, неофіційна);
 - за способом функціонування (лабораторна, природна);
 - за мірою відкритості (відкрита, замкнута);
 - за мірою значущості міжособистісних стосунків (первинна, вторинна);
 - за рівнем розвитку (дифузна, корпорація, колектив та ін.).
6. Структура малої групи. Мікрогрупи та угруповання.
7. Становище індивіда в групі.
8. Значення різних типів малих груп для детермінації поведінки індивіда.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):

- «Функції неформальної групи»;
- «Соціетальний рівень функціонування групи»;
- «Референтна, нереферентна, антиреферентна групи»;
- «Особливості функціонування аморфної групи».

Рекомендована література

1. Боднар М.Б. Психологія управління (практикум) : навчальний посібник. Кременець : ВЦ КОГПА, 2025. 150 с.
2. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
3. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
4. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.
5. Донченко О.А. Педагогічна спільнота : психосоціальний аспект. Київ : Педагогічна думка, 2007. 192с.
6. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
7. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
8. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №15 (2 год.)

Тема: ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВЕЛИКИХ СОЦІАЛЬНИХ ГРУП

Питання для обговорення:

1. Характерні особливості великих соціальних груп.
2. Природа і сутність соціальних класів. Властивості та ознаки
3. Роль і місце масових явищ у великих соціальних групах громадська думка, суспільний настрій, масовий настрій, мода, чутки, паніка).
4. Характеристика великих стихійних груп: маса, публіка, аудиторія, натовп.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Натовп та його стихійне виникнення»;
 - «Технології управління натовпом».
4. Опрацювати наукову статтю з проблем (на вибір):
 - виникнення паніки в екстремальних ситуаціях та особливості її подолання;
 - психологічні аспекти поведінки особистості в натовпі.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія :

навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.

4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.

5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.

6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.

7. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.

8. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.

9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №16 (2 год.)

Тема: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ЕТНІЧНИХ ГРУП

Питання для обговорення:

1. Психологія етнічних груп.
2. Типи етнічних спільнот.
3. Структурні компоненти етнічних груп:
 - ментальність,
 - національний характер,
 - національна свідомість.
4. Особливості українського національного характеру.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 - «Риси українського національного характеру»;
 - «Діалектика розвитку групової свідомості».
4. Здійснити порівняльний аналіз рис національного характеру в окремих регіонах України.
5. Здійснити порівняльний аналіз змісту дистанцій при спілкування в різних етнічних спільнотах.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
4. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
5. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
7. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
8. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Семінарське заняття №17 (2 год.)

Тема: ДИНАМІЧНІ ПРОЦЕСИ У МАЛІЙ СОЦІАЛЬНІЙ ГРУПІ

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика динамічних процесів у малій соціальній групі.
2. Групові норми і нормативна поведінка. Соціальні санкції.
3. Нормативний вплив більшості: феномен конформізму.
4. Нормативний вплив меншості.
5. Групова згуртованість. Поняття згуртованості і міжособистісної сумісності.
6. Психологічна структура конфлікту. Характеристика основних елементів.
7. Типи міжособистісних конфліктів та способи їх вирішення. Причини виникнення конфліктів.
8. Процес прийняття групового рішення.
9. Феномен «зрушення до ризику».
10. Лідерство і керівництво в малих групах.

Завдання для самостійної роботи:

1. Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі.
2. Укласти психологічний словник (глосарій) до теми, розкрити зміст понять.
3. Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів):
 —«Теорії міжособистісної взаємодії»;
 —«Стратегії подолання конфліктних ситуацій».
4. Запропонувати адекватні та неадекватні способи виходу з конфліктної ситуації.
5. Проаналізувати педагогічні конфлікти: причини, розвиток і подолання (програвання ситуацій).
6. Опрацювати наукову статтю з проблем віртуального подолання конфліктів; підготувати анотацію.
7. Описати стратегії подолання конфліктів.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія :

навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.

2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.

3. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 407 с.

4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.

5. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.

6. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.

7. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.

8. Русинка І. І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 334 с.

9. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

10. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
1.	Розробити схему: «Категорії соціальної психології»	2	2
2.	Заповнити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань»	2	3
3.	Розробити глосарій основних категорій соціальної психології	2	2
4.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Основні етапи розвитку соціальної психології», розкрити зміст понять	2	2
5.	Розробити таблицю: «Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань»	2	3
6.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Актуальні проблеми сучасної соціальної психології»; – «Прикладний характер соціальної психології в сучасних умовах (бізнес, політика, спорт, управління, реклама)»; – «Соціально-психологічні явища у первісному суспільстві (психологічне зараження, ритуали, вплив натовпу)»; «Визрівання соціально-психологічних ідей у структурі інших галузей»	2	3

7.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Соціально-психологічні концепції у становленні соціальної психології», розкрити зміст основних понять	2	2
8.	Підготувати повідомлення на одну із тем: «Порівняльний аналіз соціально-психологічних концепцій: «психологія народів», «психологія мас»; – «Спорідненість «теорії інстинктів» В.Макдугулла та психоаналізу З.Фрейда»	2	3
9.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Формування вітчизняної соціальної психології», розкрити зміст основних понять	2	2
10.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Формування вітчизняної соціальної психології»; – «Суперечливий шлях становлення вітчизняної соціальної психології (з 20-тих рр. минулого століття до сьогодення)»; – «Сучасні персоналії – соціальні психологи та їх внесок у дослідження проблематики соціальної психології (на вибір)»; «Сучасний стан, тенденції і перспективи розвитку соціальної психології»	2	3
11.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Методологія і методи соціальної психології», розкрити зміст понять	2	2
12.	Підготувати повідомлення на одну з тем: – «Валідність психологічної методики та її види»; – «Психодрама як метод психотерапії»	2	3
13.	Розкрити зміст понять: загальна методологія, спеціальна методологія, метод, методика, гіпотеза, надійність, валідність, репрезентативність	2	3
14.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Методи соціально-психологічного дослідження», розкрити зміст понять	2	2
15.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): – «Особливості застосування методу спостереження в соціальній психології»; – «Застосування методу контент-аналізу (на прикладі психологічного есе: «Момент щастя», «Вершинне переживання радості», «Мої рівні домагань», «Сенс мого життя»)»; «Психодрама як метод впливу (на прикладі драматичних прийомів: «Програвання самого себе», «Дзеркало», «Двійник (совість)», «Порожній стілець»)»	2	3
16.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Проблеми особистості в соціальній психології»	2	2
17.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Проблеми особистості в соціальній психології», розкрити зміст понять	2	2
18.	Розробити порівняльну таблицю: «Індивід, суб'єкт, індивідуальність, особистість: спільне і відмінне»	2	3
19.	Розкрити роль соціально-культурного оточення у становленні особистості	2	3

20.	Опрацювати наукову статтю з проблем впливу кризових і стабільних періодів життя особистості на процес її соціалізації; підготувати анотацію	2	3
21.	Опрацювати наукову статтю з проблем соціалізації молоді в реаліях війни; підготувати анотацію	2	3
22.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Особистість у структурі групових відносин»	2	2
23.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Особистість у структурі групових відносин», розкрити зміст понять	2	2
24.	Розробити кросворд відповідно до термінів: особистість, статус, авторитет, престиж, позиція, роль, лідерство, установка, рольова поведінка, група, влада	2	3
25.	Охарактеризувати провідні чинники гендерної соціалізації особистості, з'ясувати сутність інверсія статевих орієнтацій	2	3
26.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації»	2	2
27.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Загальна психологічна характеристика основних інститутів соціалізації», розкрити зміст понять	2	2
28.	Розробити схему «Основні інститути соціалізації людини»	2	3
29.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Гендерна соціалізація в закладах дошкільної освіти»; «Маскулінні та фемінні культури»; «Рольова амбівалентність особистості»	2	3
30.	Підготувати повідомлення: «Ділове спілкування та форми обговорення ділових проблем»; «Особливості міжнародного спілкування»; «Мистецтво правильно мислити і говорити»	2	3
31.	Розробити термінологічний словник до теми «Соціально-психологічна сутність феномену спілкування»	2	2
32.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Комунікативна сторона спілкування»	1	2
33.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Комунікативна сторона спілкування», розкрити зміст понять	1	2
34.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Засоби маніпуляції у процесі міжособистісної взаємодії»; «Особливості міжнародного спілкування»; Стратегії досягнення комунікативної мети»	2	3
35.	Розробити термінологічний словник до теми «Невербальна комунікація»	1	2
36.	Підготувати повідомлення на тему: «Жести і пози в міжособистісній взаємодії»; «Значення міміки в практиці людської взаємодії»	2	3
37.	Опрацювати наукову статтю з проблем психологічних особливостей комунікативних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні;	2	3

	підготувати анотацію		
38.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування»	1	2
39.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Інтерактивна та перцептивна сторони спілкування», розкрити зміст понять	1	2
40.	Опрацювати наукову статтю з проблем (на вибір): - процес каузальної атрибуції; - толерантність і емпатія як специфічні риси комунікативних процесів міжкультурного дискурсу	2	3
41.	Розробити таблицю «Механізми соціальної перцепції»	2	3
42.	Проаналізувати становлення і розвиток каузальної атрибуції у працях науковців	2	3
43.	Запропонувати прийоми емпатійного ставлення до оточуючих людей	2	3
44.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Поняття соціальної спільноти і соціальної групи»	1	2
45.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Поняття соціальної спільноти і соціальної групи», розкрити зміст понять	1	2
46.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Функції неформальної групи»; «Соціетальний рівень функціонування групи»; «Референтна, нереферентна, антиреферентна групи»; «Особливості функціонування аморфної групи»	2	3
47.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Психологічна характеристика великих соціальних груп»	1	2
48.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Психологічна характеристика великих соціальних груп», розкрити зміст понять	1	2
49.	Підготувати повідомлення на одну із тем (із використанням презентаційних матеріалів): «Натовп і його штучне створення»; «Технології управління натовпом»	2	3
50.	Опрацювати наукову статтю з проблем (на вибір): – виникнення паніки в екстремальних ситуаціях та особливості її подолання; – психологічні аспекти поведінки особистості в натовпі.	2	3
51.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Соціально-психологічна характеристика етнічних груп»	1	2
52.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Соціально-психологічна характеристика етнічних груп», розкрити зміст понять	1	2

53.	Підготувати повідомлення на тему: «Домінуючі риси українського національного характеру»; «Діалектика розвитку групової свідомості»	2	3
54.	Здійснити порівняльний аналіз рис національного характеру в окремих регіонах України	2	3
55.	Здійснити порівняльний аналіз змісту дистанцій при спілкування в різних етнічних спільнотах	2	3
56.	Підібрати приклади, психологічні ситуації до психологічних явищ, що розглядаються в темі «Динамічні процеси у малій соціальній групі»	1	2
57.	Укласти психологічний словник (глосарій) до теми «Динамічні процеси у малій соціальній групі», розкрити зміст понять	1	2
58.	Підготувати повідомлення на тему: – «Теорії міжособистісної взаємодії»; – «Стратегії подолання конфліктних ситуацій»	2	3
59.	Запропонувати адекватні та неадекватні способи виходу з конфліктної ситуації	2	3
60.	Проаналізувати педагогічні конфлікти: причини, розвиток і подолання (програвання учбових ситуацій)	2	3
61.	Опрацювати наукову статтю з проблем віртуального подолання конфліктів; підготувати анотацію	2	3
62.	Описати стратегії подолання конфліктів	2	2
Усього		112	158

**Критерії оцінювання навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи
на семінарських та практичних заняттях**

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання для виконання за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо ґрунтовними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент виявляє вміння рецензувати відповіді інших та опрацьовувати матеріал самостійно.

4 бали – студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої

обдарування та нахили.

7. Індивідуальні навчально-дослідні завдання:

I. ІНДЗ теоретичного спрямування (реферат, презентація):

1. Невербальне спілкування як засіб комунікації.
2. Види та причини конфліктів.
3. Діагностика міжособистісних стосунків дорослих людей.
4. Особливості референтних груп і їх функції.
5. Основні типи великих стихійних груп.
6. Психологічна характеристика основних інститутів соціалізації.
7. Соціально-психологічні критерії особистісної зрілості.
8. Основні форми атракції: симпатія, дружба, кохання.
9. Основні теорії лідерства.
10. Механізми міжособистісного впливу в процесі спілкування.
11. Основні стилі взаємодії у конфліктних ситуаціях.
12. Етноцентризм та етнічні стереотипи.
13. Процес групового приймання рішень та його феномени.
14. Основні типи конфліктів.
15. Групова сумісність і спрацьованість.
16. Міжособистісні відносини і конфлікти.
17. Шляхи підвищення ефективності групових взаємовідносин.
18. Соціалізація особистості: механізми, фактори і регуляції.
19. Соціально-психологічні аспекти масової свідомості, громадської думки і громадських настроїв.
20. Соціально-психологічні механізми існування звичаїв, традицій, етикету і табу.
21. Основні типи великих стихійних груп.
22. Позиція, статус і соціальні ролі особистості в групі.
23. Групова згуртованість та її основні показники.
24. Основні стилі керівництва і проблема ефективного управління соціальною групою.
25. Емпатія як особливий спосіб розуміння іншої людини.

II. ІНДЗ практичного спрямування

1. Визначити особливості міжособистісних взаємовідносин у групі за допомогою соціометрії. Описати результати дослідницької роботи.
2. Визначити рівень комунікативних властивостей особистості. Написати звіт про виконану роботу.
3. Здійснити діагностику уміння слухати інших. Проаналізувати отримані результати.
4. Діагностувати уміння слухати співрозмовника у процесі спілкування. Підготувати самозвіт.
5. Вивчити рівень самоконтролю у процесі спілкування. Написати звіт.
6. Провести дослідження щодо визначення міри конфліктності або тактовності людини. Описати результати дослідницької роботи.

7. Вивчити рівень комунікативних здібностей особистості. Написати звіт.
8. Визначити особливості поведінки особистості у конфліктних ситуаціях.
9. Визначити рівень незалежності людини від впливів інших людей. Написати звіт.
10. Дослідити рівень співчуття особистості. Описати результати дослідницької роботи.
11. Визначити рівень конформності особистості (діагностика «Чи піддаєтесь Ви чужому впливу?»). Описати отримані результати.
12. Визначити загальну самооцінку особистості. Здійснити обробку та аналіз результатів.
13. Діагностувати рівень лідерських якостей особистості. Написати звіт.
14. Провести дослідження стилю керівництва трудовим колективом (авторитарний, демократичний, ліберальний). Описати отримані результати.
15. Виявити рівні прояву турботи про себе в тілесному, соціальному, духовному аспектах та в когнітивній, афективній, поведінковій сферах. Здійснити обробку та аналіз результатів.
16. Визначити ціннісні орієнтації особистості. Написати самозвіт.
17. Діагностувати типологічні особливості особистості. Проаналізувати отримані результати.
18. Визначити рівень особистісної тривожності. Написати звіт.
19. Виявити рівень самоповаги особистості. Здійснити обробку та аналіз результатів.
20. Провести дослідження розвитку інтуїції. Написати звіт.
21. Визначити індивідуальний стиль поведінки під час суперечки між людьми. Описати отримані результати.
22. Вивчити показник мотивації особистості. Написати звіт.
23. Діагностувати рівень схильності особистості до ризику. Здійснити обробку та аналіз результатів.
24. Виявити схильності особистості щодо мотивації успіху і боязні невдачі. Написати звіт.
25. Визначити рівень вияву агресивності особистості у відносинах. Підготувати звіт.

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату, презентації тощо.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу або презентації.
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 12.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1-2 бали – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтересу до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

3-4 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

5-6 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

7-8 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

9 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

10 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

11 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

12 балів – студент вміє ставити й розв'язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративні та проблемно-інтерактивні: лекції-презентації із застосуванням ІКТ, евристична бесіда, творчі есе, дискусії, полілоги, моделювання ситуацій, тематичні презентації, робота в групах, поточні тестування, виконання індивідуальних психологічних досліджень, самостійна робота, робота з науковою літературою.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання (усні та письмові відповіді), поточне тестування, психологічні диктанти, оцінювання презентацій із застосуванням ІКТ, оцінювання ІНДЗ, само- та взаємооцінювання, підсумковий тест, підсумкова оцінка – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти у процесі поточного і проміжного контролю

Змістовий модуль 1 (24 бали)						Змістовий модуль 2 (28 балів)							Змістовий модуль 3 (16 балів)				ІНДЗ	Тест	Сума
Теми																			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	20	100

Шкала оцінювання знань та вмінь здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю, яка передбачає співвідношення питомої ваги результатів поточного й проміжного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ЄКТС	За національною шкалою	За шкалою академії	Підсумкова оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю – коефіцієнт 0,5	Результати здачі екзамену – коефіцієнт 0,5
A	Відмінно	90 – 100	90 – 100	90 – 100
B	Добре	82 – 89	82 – 89	82 – 89
C		75 – 81	75 – 81	75 – 81
D	Задовільно	67 – 74	67 – 74	67 – 74
E		60 – 66	60 – 66	60 – 66
FX	Незадовільно	35 – 59	35 – 59	35 – 59
F		0 – 34	0 – 34	0 – 34

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо

глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в

роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Д «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання ув практичних ситуаціях.

Оцінка FХ «2» («незадовільно») (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичного забезпечення, у тому числі на освітній платформі Moodle, періодичні видання, посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

12. Рекомендована література

Базова

1. Ануфрієва Н.М., Єрмакова Н.О., Зелінська Т.М. Соціальна психологія : навчальний посібник 4-те вид. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
2. Волошина В.В., Ставицька С.О., Отич Д.Д. Соціальна психологія : Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : Каравела, 2023. 330 с.
3. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія. Київ : Знання, 2008. 275 с.
4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В. Практикум із соціальної психології. Київ : Каравела, 2012. 232 с.
5. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. [вид. 2-ге, переробл. та допов.]. Київ : Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2006. 393 с.
6. Москаленко В.В. Соціальна психологія : підручник. [2-е вид., випр. та доп.]. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
7. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2 кн. Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
8. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник : У 2-х кн. Кн. 2 : Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. 464 с.
9. Основи соціальної психології : підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М.М.Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 579 с.
10. Охременко О. Р. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім» «Персонал», 2012. 310 с.
11. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення) : навч. посібник. Суми : Університетська книга, 2021. 217 с.
12. Слюсаревський М. М. Соціальна психологія. Львів : Львівська політехніка, 2019. 352 с.
13. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б.

В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

14. Темрук О.В. Соціальна психологія : практикум : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 280 с.

Допоміжна

1. Боднар М.Б. Психологія управління (практикум) : навчальний посібник. Кременець : ВЦ КОГПА, 2025. 150 с.

2. Боднар М.Б., Маннапова К.Р., Вдовіченко О.В., Долга Т.О. Психологічні ресурси особистості як чинники виходу із складних життєвих обставин *Наукові перспективи*. Серія «Державне управління», серія «Право», серія «Економіка», серія «Педагогіка», серія «Психологія», серія «Медицина». № 9 (63). Київ, 2025. С 1403–1417.

3. Вашека Т. В., Гічан І. С. Психологія спілкування : навч.-метод. комплекс для студентів ВНЗ. Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2006. 183 с.

4. Власова О.І., Ніконенко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління : Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 398 с.

5. Донченко О.А. Педагогічна спільнота : психосоціальний аспект. Київ : Педагогічна думка, 2007. 192с.

6. Копець Л. В. Психологія особистості : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 458 с.

7. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія : навчальний посібник. Київ : НАВС, 2020.

8. Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 407 с.

9. Подшивалкіна В. І., Дементьєва К. Г. Соціально-психологічний практикум. Київ : Талком, 2020. 103 с.

10. Русинка І. І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 334 с.

11. Савчин М.В. Соціальна психологія. Підруч. для студ. вищ. навч. закл. освіти. Дрогобич, 2000. 272 с.

12. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Турніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 595 с.

13. Сурякова М.В., Панфілова Г.Б., Скланська О.В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу) : навчальний посібник (електронне видання) : Дніпро : Середняк Т.К., 2021, 150 с.

14. Татенко В. Соціальна психологія впливу : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 216 с.

15. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. 2-е вид. Київ : Каравела, 2013. 372 с.

16. Титаренко Т.М., Кочубейник О.М., Черемних К.О. Психологічні практики конструювання життя в умовах постмодерної соціальності : монографія. Київ : Мілуніум, 2014. 206 с.

17. Філоненко М. М. Психологія спілкування : підручник для студентів ВНЗ. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 223 с.

18. Циба В. Т. Системна соціальна психологія : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 328 с.

19. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 458 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. *Електронний вісник психології і педагогіки Інституту психології та соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.* URL: <https://www.psych.kiev.ua/%d0%93%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b0 %d1%81%d1%82%d0%be%d1%80%d1%96%d0%bd%d0%ba%d0%b0>